



**BORSA
İSTANBUL**



**VIOP
DÖVİZ SÖZLEŞMELERİ**



**BORSA
İSTANBUL**

İşbu yayındaki bilgi ve veriler genel bilgi edinilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu yayında yer alan bilgilerin doğruluğu konusunda gerekli özen gösterilmiş olmasına rağmen, bilgiler ve verilerdeki hatalardan veya alınacak yatırım kararları ile bunların sonuçlarından Borsa İstanbul sorumlu değildir. Zira buradaki bilgiler yatırım amaçlı bir teklif veya tavsiye amacını taşımamaktadır. Bu yayında yer alan örnekler sadece gösterim ve eğitim amacıyla oluşturulmuştur.

ViOP Hakkında

Borsa İstanbul A.Ş., yerli ve yabancı yatırımcıların ülkemizde türev ürünlere yatırım yapabilmesi, Türkiye finans piyasalarının gelişmiş finansal piyasalar ile bütünleşmesi ve Borsa'nın geniş yelpazede ürünlere yatırım yapılabilecek bir finansal süpermarkete dönüşmesi amacı doğrultusunda vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini işleme açarak yatırımcıların kullanımına sunmaktadır.

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (ViOP) işlemlerine pay vadeli işlem sözleşmeleri ve Türkiye'nin organize borsada işlem gören ilk opsiyon sözleşmeleri olan pay opsiyon sözleşmeleriyle Aralık 2012 tarihinde başlamıştır. 4 Nisan 2013 tarihinde ViOP tarafından endeks opsiyon sözleşmeleri de işleme açılmıştır. 5 Ağustos 2013 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (ViOP) ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. (VOB) alım-satım platformlarının ViOP çatısı altında birleşmesi gerçekleşmiş ve bu birleşmenin ardından Türkiye'deki tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, Borsa İstanbul ViOP bünyesinde tek bir alım-satım platformunda işlem görmeye başlamıştır.

Borsa İstanbul BISTECH alım satım platformunda aşağıdaki vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri güvenli, şeffaf, adil ve rekabetçi ortamda işlem görmektedir.

Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Pay
- BIST 30 Endeks
- USD/TRY, EUR/TRY, EUR/USD, RUB/TRY ve CNH/TRY
- SASX 10 Endeks
- Çelik Hurda
- FBIST BYF
- Aylık ve Çeyreklik Gecelik Repo
- Altın ve Altın Ons
- Ege Pamuk, Anadolu Kırmızı ve Makarnalık Buğday
- Aylık, Çeyreklik ve Yıllık Baz Yük Elektrik

Opsiyonlar:

- Pay
- BIST 30 Endeks ve Mini BIST 30 Endeks
- USD/TRY

Bu rehberde ile ViOP döviz sözleşmeleri konusunda yatırımcıların bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.



İçerik

ViOP Hakkında	1
Hızlı, Şeffaf, Likit ve Güvenli Yatırım Ortamı	4
Bir Döviz Sözleşmesi İşleminde Sözleşme Büyüklüğü Miktarında Döviz Alım/Satımı Yapılır	5
ViOP Döviz Sözleşmelerinin Vade Ayları Herkes İçin Standarttır	6
Döviz Sözleşmelerinin Asgari Unsurları En Özet Haliyle Sözleşme Kodlarında Yer Alır	7
ViOP Döviz Sözleşmelerinin Vade Sonu Prosedürü	8
ViOP Döviz Sözleşmeleri Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	9
ViOP Döviz Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Alım-Satımı	10
ViOP Döviz Opsiyon Sözleşmelerinin Alım-Satımı	11
Döviz Vadeli İşlem Sözleşmesi Alım/Satım Örneği	12
Döviz Opsiyon Sözleşmesi Alım/Satım Örneği	13
Döviz Opsiyon Sözleşmesi Alım/Satım Örneği	14
Döviz Opsiyon Sözleşmeleri ile DCD İşlemleri	15
ViOP Döviz Sözleşmelerinin Teminatlandırma Yöntemi	16
ViOP Döviz Sözleşmeleri Riskli Enstrümanlar mıdır?	17
ViOP Hızlı Kılavuz - Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri	18
ViOP Hızlı Kılavuz - Döviz Opsiyon Sözleşmeleri	19

Borsa İstanbul ViOP'ta:

Hızlı, şeffaf, likit ve güvenli yatırım ortamı

Tamamıyla elektronik olan ViOP işlem sistemi aracılığıyla döviz vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini kullanarak en yüksek olası getiriyi elde etmek için ihtiyaç duyduğunuz hızlı erişim ve şeffaflık gibi özelliklerden yararlanabilirsiniz. Likit yatırım ortamında sunulan esnek yatırım stratejilerini uygulayabilirsiniz.

ViOP, aşağıdaki birçok fırsatı da beraberinde getiren döviz sözleşmeleriyle yatırımcılara döviz alıp satmanın bir başka yolunu sunuyor.

- Dolar/TL, Euro/TL, Euro/Dolar, Ruble/TL, Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri ve Dolar/TL Opsiyon Sözleşmelerine hızlı ve şeffaf tek platformdan erişim imkânı
- Fiyatların düşmesi beklentisinde de yatırım yapma olanağı
- Daha az ilk yatırımla pozisyon alma imkânı
- Esnek yatırım stratejilerini uygulayabilme olanağı
- Korunma ve arbitraj olanakları
- Vergi avantajı

Bugün Başlayın

ViOP'ta işlem yapmak son derece kolaydır. ViOP üyesi bir kuruluşta hesap açılması, alım satım kararlarının üyeye ulaştırılması ve gerekli teminatın yatırılması işlem için yeterlidir. Daha fazla bilgi için ViOP ile iletişime geçebilir ya da aşağıdaki adresleri ziyaret edebilirsiniz.

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/opsiyon-sozlesmeleri/dolartl-opsiyon-sozlesmeleri>

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/vadeli-islem-sozlesmeleri/doviz-vadeli-islem-sozlesmeleri>

Üyelerimizin listesine ulaşmak için;

http://www.borsaistanbul.com/borsa_uyeleri/uye-bilgileri?y=21

Bir Döviz Sözleşmesi İşleminde Sözleşme Büyüklüğü Kadar Döviz Alım/Satımı Yapılır

Bir döviz sözleşmesi işleminde aldığınız veya sattığınız finansal ürün Dolar/TL, Euro/TL, EUR/USD, Ruble/TL, Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi veya Dolar/TL Opsiyon Sözleşmesidir. Bir döviz sözleşmesi işleminde, sözleşme büyüklüğü kadar, sözleşmeye dayanak olan dövizin alım/satımı yapılır.

Sözleşme Büyüklükleri

Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1.000 ABD Doları

Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1.000 Euro

EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1.000 Euro

Ruble/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = 100.000 Rus Rublesi

Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi = 10.000 Offshore Çin Yuanı

Dolar/TL Opsiyon Sözleşmesi = 1.000 ABD Doları

Döviz vadeli işlem sözleşmelerinde işlem yaparak gelecekte teslim alma (veya teslim etme) yükümlülüğü ile sözleşmeye dayanak olan dövizin gelecekteki fiyatını bugünden alıp satabilirsiniz. Örneğin 1 adet Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi aldığınızda 1.000 ABD Doları aldığınızı düşünebilirsiniz.

Döviz opsiyon sözleşmelerinde ise teslim alma (veya teslim etme) hakkı ile kârınıza sınır getirmeden zarardan kaçınarak sözleşmeye dayanak olan döviz alıp satabilirsiniz. Örneğin 1 adet Dolar/TL Alım Opsiyon Sözleşmesi aldığınızda belirlediğiniz fiyattan 1.000 ABD Doları alma hakkını satın aldığınızı düşünebilirsiniz. Bu sözleşme ile 1.000 ABD Dolarından edeceğiniz kâra sınır getirmeden zararınızı sabitlemiş olursunuz.

VIOP Döviz Sözleşmelerinin Vade Ayları Herkes İçin Standarttır

Dolar/TL, Euro/TL, EUR/USD, RUB/TL ve CNH/TL Vadeli İşlem Sözleşmelerinin vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

Dolar/TL Opsiyon Sözleşmelerinin vade ayları yılın tüm aylarıdır. Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın vade olmak üzere toplam 2 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

Örneğin Temmuz 2017 tarihinde döviz sözleşmelerinin işleme açık vadeleri aşağıdaki gibi olacaktır:

Dolar/TL, Euro/TL, EUR/USD, RUB/TL ve CNH/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:
Temmuz 2017, Ağustos 2017, Ekim 2017, Aralık 2017

Dolar/TL Opsiyon Sözleşmeleri:
Temmuz 2017, Ağustos 2017

Son İşlem Günü ve Vade Sonu

Döviz sözleşmelerinin son işlem günü ve vade sonu her vade ayının son iş günüdür.

Döviz Sözleşmelerinin Asgari Unsurları En Özet Haliyle Sözleşme Kodlarında Yer Alır

Döviz vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu;

Sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerir.

Örnek:	F_USDTRY1217	
F	USDTRY	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi

Döviz opsiyon sözleşmelerinde sözleşme kodu;

Sözleşme grubu, dayanak varlık kodu, opsiyon tipi, vade tarihi, opsiyon sınıfı ve kullanım fiyatı bilgilerini içerir.

Örnek:	O_USDTRYKE1217C3500				
O	USDTRYK	E	1217	C	3500
Opsiyon Sözleşmesi	Dayanak varlık kodu	E: Avrupa	Vade tarihi	C: Alım opsiyonu P: Satım opsiyonu	Kullanım fiyatı



VIOP Döviz Sözleşmelerinin Vade Sonu Prosedürü

Son işlem günü bitiminde **döviz vadeli işlem sözleşmelerinde** bulunan açık pozisyonlarınız nakdi uzlaşmaya konu olarak borsa tarafından otomatik olarak kapatılır. Vade sonu kâr/zarar hesaplamalarına esas teşkil eden fiyat, her bir vadeli işlem sözleşmesi bazında aşağıdaki gibi hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatıdır.

Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması.

Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Euro alış ve satış kurları ortalaması.

EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- TCMB'nin son işlem gününde açıkladığı gösterge niteliğindeki Euro/ABD Doları çapraz kuru.

Ruble/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Rus Rublesi alış ve satış kurları ortalaması.

Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Hong Kong Treasury Markets Association tarafından son işlem gününde açıklanan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru (USD/CNY(HK)) ile TCMB tarafından son işlem günü açıklanan gösterge niteliğindeki ABD doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak hesaplanan Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru. Son işlem gününde resmi tatil ve başka bir nedenle ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru açıklanamaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saatiyle 17:00'da oluşan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı alış ve satış fiyatlarının ortalaması kullanılır.

Dolar/TL Opsiyon Sözleşmeleri:

- Alım sözleşmeleri: (Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurlunun ortalaması * 1.000) - Opsiyon Kullanım Fiyatı
- Satım sözleşmeleri: Opsiyon Kullanım Fiyatı - (Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması * 1.000)

Son işlem günü bitiminde **döviz opsiyon sözleşmelerinde** kârda olan opsiyon sözleşmeleri otomatik olarak kullanılır. Son işlem günü bitiminde herhangi bir kullanım bildirimini yapılmaz.

VIOP Döviz Sözleşmeleri Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Fiyat kotasyonları Dolar/TL, Euro/TL, Ruble/TL ile Yuan/TL vadeli işlem sözleşmeleri ve Dolar/TL opsiyon sözleşmeleri için Türk Lirası cinsinden, Euro/USD vadeli işlem sözleşmeleri için ise ABD Doları cinsinden verilir.

Dolar/TL, Euro/TL, Euro/USD ve Yuan/TL vadeli işlem sözleşmelerinin fiyatı 1 Yabancı Para birimi için virgülden sonra dört basamak, Ruble/TL vadeli işlem sözleşmelerinin fiyatı 1 Yabancı Para birimi için virgülden sonra beş basamak olacak şekilde verilir.

Döviz opsiyonlarının fiyatı 1.000 Yabancı Para birimi için virgülden sonra bir basamak olacak şekilde opsiyon primi olarak verilir.

Dolar/TL ve Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,0001 TL'dir. Sözleşme büyüklükleri 1.000 ABD Doları ve 1.000 Euro olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,1 TL'ye (0,0001*1.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,0001 USD'dir. Sözleşme büyüklüğü 1.000 Euro olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,1 ABD Doları'na (0,0001*1.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz ABD Doları cinsinden kâr/zarar tutarıdır.

Ruble/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,00001 TL'dir. Sözleşme büyüklükleri 100.000 Rus Rublesi olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 1 TL'ye (0,00001*100.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,0001 TL'dir. Sözleşme büyüklükleri 10.000 Offshore Çin Yuanı olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 1 TL'ye (0,0001*10.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Dolar/TL Opsiyon Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,1 TL'dir. Sözleşme büyüklüğü 1.000 ABD Doları olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,1 TL'ye (0,1*1) karşılık gelir.

VIOP Döviz Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Alım-Satımı

07.03.2017 tarihinde; Aralık 2017 vadeli Dolar/TL vadeli işlem sözleşmesinde (F_USDTRY1217) en iyi alış fiyatı 3,4010 ve en iyi satış fiyatı 3,4050 iken bu sözleşmeyi 3,4010'dan hemen satabilir veya 3,4050'den hemen alabilirsiniz. Bu fiyatları uygun bulmuyorsanız yeni bir emir girebilirsiniz. Örneğin 3,4020 fiyatlı alım emri gönderdiğinizde en iyi fiyatlı alış emri sizin emriniz olur ve bu fiyattan satmaya istekli bir tarafın çıkması durumunda işleminiz gerçekleşir.

Burada girdiğiniz fiyat 1 ABD Dolarının Türk Lirası cinsinden değeridir.

Bir sözleşme için vermiş olduğunuz alım emrinin eşleşmesi durumunda

1.000 ABD Doları büyüklüğünde bir adet sözleşmede uzun taraf olursunuz.

3,4020'den aldığınız 1 adet Aralık 2017 vadeli Dolar/TL vadeli işlem

sözleşmesinin değeri 3.402 (1*1.000*3,4020) TL'dir.

Bu sözleşmede aldığınız uzun pozisyonu vade tarihine kadar tutabilir ya da vade tarihinden önce aynı sözleşmeyi satarak pozisyonunuzu kapatabilirsiniz.

Vade tarihi gelmeden F_USDTRY1217 sözleşmesinde 1 adet satım yaptığınızda bu sözleşmede net pozisyonunuz 0 olur. 3,4020'den aldığınız Dolar/TL sözleşmesini 3,4220'den satarak 20 ((3,4220-3,4020)*1.000*1) TL kâr etmiş oldunuz.

Vadeye kadar beklerseniz 29 Aralık 2017 tarihinde TCMB tarafından 15:30'da açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması ile sözleşmeyi aldığınız fiyat arasındaki fark kadar kâr/zarar elde edersiniz. Örneğin vade tarihinde dolar kuru 3,5000 ise 98 ((3,5000-3,4020)*1000*1) TL kâr elde etmiş olursunuz.

Döviz vadeli işlem sözleşmelerinde pozisyon alabilmeniz için gerekli teminatı yatırmanız yeterlidir. Pozisyonunuzu sürdürdüğünüz süre boyunca teminatınız başlangıç seviyesinin üzerinde olmalıdır. Sahip olduğunuz pozisyonlarınız için her gün sonunda oluşan uzlaşma fiyatına göre kâr/zarar hesaplanır ve oluşan kâr/zarar hesabınıza yansıtılır. Hesabınızın kâr/zarara göre güncellenmesi sonucu teminatınızın başlangıç seviyesinin altına düşmesi halinde teminat tamamlama çağrısına maruz kalırsınız ve teminatınızı başlangıç seviyesine tamamlamanız gerekir.

VIOP Döviz Opsiyon Sözleşmelerinin Alım-Satımı

08.03.2017 tarihinde; Nisan 2017 vadeli 3.300 kullanım fiyatlı Dolar/TL alım opsiyonu sözleşmesinde (O_USDTRYKE0417C3300) en iyi alış fiyatı 28,5 ve en iyi satış fiyatı 28,7 iken bu sözleşmeyi 28,5'ten satabilir veya 28,7'den alabilirsiniz. Bu fiyatları uygun bulmuyorsanız yeni bir emir girebilirsiniz. Örneğin 28,6 fiyatlı alım emri gönderdiğinizde en iyi fiyatlı alış emri sizin emriniz olur ve bu fiyattan satmaya istekli bir tarafın çıkması durumunda işleminiz gerçekleşir.

Burada girdiğiniz fiyat 1.000 ABD Dolarının Türk Lirası cinsinden değeridir.

Bir sözleşme için vermiş olduğunuz alım emrinin eşleşmesi durumunda 1.000

ABD Doları büyüklüğünde bir adet alım opsiyonu sözleşmesinde uzun taraf

olmuş olursunuz. Bu durumda 28,6 TL karşılığında 1.000 ABD Dolarını vade

tarihi geldiğinde 3.300 TL fiyatından alma hakkını almış olursunuz.

Bu sözleşmede aldığınız uzun pozisyonu vade tarihine kadar tutabilir ve vade tarihi geldiğinde hakkınızı kullanabilirsiniz ya da vade tarihinden önce aynı sözleşmeyi satarak ters işlemle pozisyonunuzu kapatabilirsiniz. Almış olduğunuz opsiyon sözleşmesinin Avrupa tipi olması nedeniyle alım hakkınızı vade tarihi öncesinde kullanamazsınız.

Vade tarihi gelmeden almış olduğunuz pozisyonu kapatmak istemeniz halinde O_USDTRYKE0417C3300 sözleşmesinde 1 adet satım yapmanız yeterli olur. Böylelikle bu sözleşmedeki net pozisyonunuz 0 olur. Fiyatların yükselmesi ve 28,6 TL'den aldığınız bu sözleşmeyi 32,1 TL'den satmanız halinde bu işlemlerinizin sonucunda prim farkından 3,5 ((32,1-28,6)*1*1) TL kâr edersiniz.

Vadeye kadar beklemeniz halinde bu tarihte opsiyon kârda ise opsiyon otomatik olarak kullanılır. Bu durumda, son işlem gününde TCMB'nin saat 15:30 itibarıyla açıkladığı gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalamasının 1.000 ile çarpılması suretiyle bulunan değer ile opsiyon kullanım fiyatı arasındaki fark kadar kâr edersiniz.

Döviz opsiyon sözleşmelerinde kısa pozisyon alabilmeniz için gerekli teminatı yatırmanız gerekir ancak teminat yükümlülüğünüz olmadan uzun pozisyon alabilirsiniz. Pozisyonunuzu sürdürdüğünüz süre boyunca teminatınız başlangıç seviyesinin üzerinde olmalıdır. VIOP Döviz Opsiyonları ön ödemeli olduğundan gün sonunda ödenen/alınan prim hesabınıza yansıtılır. Gün içinde ya da gün sonunda kâr/zarar hesabı yapılmaz.

Döviz Vadeli İşlem Sözleşmesi Alım/ Satım Örneği: SPOT Piyasada Dolar Almak & ViOP'ta Dolar Almak

01.03.2017 tarihinde ABD Doları kurunun Nisan sonuna kadar yükseleceğini öngördüğünüzü ve 100.000 ABD Doları alma niyetinde olduğunuzu düşünelim. Spot piyasada ABD Dolarının 3,1990 TL'den işlem gördüğü bu tarihte 100.000 ABD Doları almak için 319.900 TL'ye ihtiyacınız vardır.

Aynı işlemi **Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmelerini** kullanarak sadece belli bir teminat karşılığında ViOP'ta gerçekleştirebilirsiniz. Bu tarihte 3,2205 TL'den işlem gören ve sözleşme büyüklüğü 1.000 ABD Doları olan **Nisan 2017 vadeli Dolar/TL vadeli işlem sözleşmesinden (F_USDTRY0417)** 100 adet aldığınızda 322.050 TL değerinde pozisyon almış olursunuz. Bu işlemi yapabilmemiz için bu tarihte geçerli olan parametrelere göre 100 sözleşme için hesaplanmış olan 18.000 TL teminatın yatırılması yeterlidir.

Beklentinizin gerçekleştiğini ve 24.04.2017 tarihinde ABD Dolarının spot piyasada 3,3075 TL'den, F_USDTRY0417 sözleşmesinin ViOP'ta 3,3300 TL'den işlem gördüğünü düşünelim.

İşleminizi spot piyasada yapar ve aldığınız ABD Dolarını 24.04.2017 tarihinde satarsanız 10.850 ($100.000 * (3,3075 - 3,1990)$) TL kâr edersiniz. Bu kâr yaklaşık **%5'lik bir kazanç** karşılık gelmektedir.

İşleminizi ViOP'ta yapar ve F_USDTRY0417 sözleşmesinde aldığınız 100 uzun pozisyonu 24.04.2017 tarihinde ters işlemle kapatırsanız 10.950 ($(3,3300 - 3,2205) * 100 * 1.000$) TL kâr edersiniz. Kaldıraç etkisi sayesinde yaklaşık **%61'lik bir kazanç** sağlarsınız. Ayrıca teminat olarak yatırdığınız miktar da bu süre zarfında nemalandırılır.

100 bin ABD Dolarlık Pozisyon İçin

SPOT 100.000*3,1990=319.900	ViOP 100*180=18.000
--	--------------------------------------

Aradaki fark olan 301.900 TL'yi istediğiniz yatırım enstrümanında değerlendirebilirsiniz.

Döviz Opsiyon Sözleşmesi Alım/Satım Örneği: Korunma Amaçlı İşlem

Kur riskinden korunmak isteyen yatırımcılar döviz opsiyon sözleşmelerini kullanarak kur riskinden korunabilir.

2017 yılının Mart ayında, Nisan sonunda 100.000 ABD Dolarını tahsil edecek şekilde bir anlaşma yaptığınızı düşünelim. Tahsilatın yapılacağı tarihe kadar geçen sürede kurun değişmesinden endişe duyarsınız. Kurdaki düşme riskine karşı ViOP'ta işlem gören Nisan vadeli 3.150 kullanım fiyatlı satım opsiyonundan 100 adet satın alarak korunabilirsiniz. Spot kurun 3,1869 seviyelerinde seyrettiği bu dönemde alınan opsiyonun primi 27,1 TL'dir.

Vade tarihi geldiğinde korkunuz gerçekleşir ve kur düşerse ödenen prim sayesinde kârınız önceden düşündüğünüz seviyede sabitlenmiş olur.

Aksine kur yükselirse opsiyon sözleşmesinden gelen hakkı kullanmaz ve kârlılığınıza bir sınır getirmezsiniz. **Opsiyon sözleşmeleriyle, kârınızı yalnızca ödediğiniz prim kadar azaltarak kur düşüşünden korunursunuz.**

Kurun yükselerek sizin hakkınızı kullanmamanız halinde sözleşmenin karşı tarafı olan opsiyon satıcısının öngörüsü gerçekleşmiş demektir. Bu durumda fiyat hareketinden kâr elde etmek isteyen yatırımcı aldığı risk karşısında prim kadar kâr elde eder.

Farklı döviz kuru seviyelerinde elde edeceğiniz gelir tablodaki gibi olur:

Döviz Kuru	Opsiyon Sözleşmesinin Kullanımından Sağlanan Gelir	Spotta Döviz Satışından Sağlanan Gelir	Ödenen Opsiyon Primi	Toplam Gelir
3,0000	$(3.1500 - 3.000) * 1 * 100 = 15.000$ TL	300.000 TL	2.710 TL	312.290 TL
3,1000	$(3.150 - 3.100) * 1 * 100 = 5.000$ TL	310.000 TL	2.710 TL	312.290 TL
3,2000	Opsiyon Kullanılmaz	320.000 TL	2.710 TL	317.290 TL
3,3000	Opsiyon Kullanılmaz	330.000 TL	2.710 TL	327.290 TL

Döviz Opsiyon Sözleşmesi Alım/Satım Örneği: Spekülasyon Amaçlı İşlem - 1

Kur riskini üstlenerek fiyat hareketlerinden kâr elde etmek isteyen yatırımcılar döviz opsiyon sözleşmelerini kullanabilir. Döviz opsiyon sözleşmeleri yatırım yapma motivasyonuna sahip yatırımcıların birçok yatırım stratejisini uygulamalarına olanak veren enstrümanlardır.

2017 yılının Mart ayında, Nisan sonuna kadar Dolar/TL kurunun yükseleceği beklentisinde olduğunuzu düşünelim. ViOP'ta işlem gören Nisan vadeli 3.150 kullanım fiyatlı satım opsiyonundan 100 adet satarak kur riskini üstlenir ve beklentinizin gerçekleşmesi halinde fiyat hareketinden kâr elde edebilirsiniz. Spot kurun 3,1869 seviyelerinde seyrettiği bu dönemde satılan opsiyonun primi 27,1 TL'dir.

Fiyat beklentinizin gerçekleşmesi Dolar/TL kurunun yükselmesi ve satmış olduğunuz satım opsiyonu alıcısının opsiyonu kullanmaması anlamına gelmektedir.

Kurun yükselmesi halinde öngörünüz gerçekleşir ve sözleşmenin karşı tarafı olan satım opsiyonu alıcısı opsiyonu kullanmaz. Bu durumda kâr elde etmek amacıyla girdiğiniz bu pozisyondan prim kadar kâr elde etmiş olursunuz.

Vade tarihi geldiğinde kur düşerse opsiyon alıcısı opsiyon sözleşmesinden gelen hakkı kullanır. Alıcının hakkını kullanmak istemesi halinde opsiyon satıcısının yükümlülüğü bulunmaktadır. Öngörünüzün gerçekleşmediği bu durumda Dolar/TL kurunun düştüğü oranda zarar edersiniz.

Farklı döviz kuru seviyelerinde elde edeceğiniz gelir tablodaki gibi olur:

Döviz Kuru	Opsiyon Sözleşmesinin Kullanımından Kaynaklanan Gider	Alınan Opsiyon Primi	Kâr/Zarar
3,3000	Opsiyon Kullanılmaz	2.710 TL	2.710 TL
3,2000	Opsiyon Kullanılmaz	2.710 TL	2.710 TL
3,1000	$(3.100-3.150)*1*100=(-5.000)$ TL	2.710 TL	-2.290 TL
3,0000	$(3.000-3.150)*1*100=(-15.000)$ TL	2.710 TL	-12.290 TL

Döviz Opsiyon Sözleşmeleri ile DCD İşlemleri Spekülasyon Amaçlı İşlem - 2

Döviz opsiyon sözleşmeleri mevduat müşterilerince de mevduat gelirini artırmak amacıyla spekülatif olarak yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

Yatırımcılar bankalarda bu işlemi opsiyonlu mevduat işlemi (DCD, Dual Currency Deposit) adı altında yapmaktadırlar. Bankalarda yapılan bu işlem ile yatırımcı beklentisi doğrultusunda opsiyon sözleşmesi satar ve tuttuğu mevduatını belli bir vade sonunda önceden belirlenen bir kur seviyesinden başka bir para birimine çevirme hakkını devreder. Bu opsiyonu vermesinin karşılığında ise prim kadar kazanç sağlar. Böylelikle yatırım beklentisinin gerçekleşmesi ve opsiyonun kullanılmaması halinde yatırımcı belirli vadedeki kazanacağı mevduat faiz oranını aldığı prim ile arttırmış olur.

ViOP Dolar/TL opsiyon sözleşmelerinde beklentiniz doğrultusunda pozisyon olarak daha da düşük teminat ile aynı işlemi yapmanız mümkündür.

Örneğin, 2017 yılının Mart ayının sonunda, mevduat faiz oranının %10,27 olduğu bir dönemde 1 Milyon TL anaparaya sahip olduğunuzu ve Nisan sonunda Dolar/TL kurunun 3,2000'in altında olmayacağı beklentisinde olduğunuzu düşünelim. Bu durumda ViOP'ta işlem gören Nisan vadeli 3.200 kullanım fiyatlı satım opsiyonundan 1 Milyon TL'lik satarsınız. Spot kurun 3,2000 olduğu bu dönemde sözleşme büyüklüğü 1.000 ABD Doları olan Dolar/TL opsiyon sözleşmelerinden 313(1.000.000/3,2000/1.000) adetlik satım opsiyonu satımı yaparsınız. Bu satım sonucu aldığınız prim 8.450 TL olacaktır. Bu işlemi yaparken Takasbank'a yatırılması gereken teminat miktarını da ayrıca düşünmek gerekecektir.

Anaparanız 1 Milyon TL ve faiz oranı %10,27 iken bir aylık sürede mevduattan edeceğiniz faiz kazancınızsa 16.000 TL olacaktır.

Nisan sonu geldiğinde beklentiniz gerçekleşir ve Dolar/TL kuru 3,2000'in altına düşmez ise satım opsiyonu alıcısı opsiyondan gelen hakkını kullanmaz ve prim kadar kâr elde etmiş olursunuz. Böylelikle mevduat kazancınız ile birlikte toplamda 24.450 TL (16.000+8.450) gelir elde eder, yıllık kazanç oranınızı %10,27'den %15,72'ye yükseltmiş olursunuz.

Diğer taraftan, Dolar/TL kuru 3,2000'ün altına düşer ise 3,2000'den Dolar almış gibi zarar edersiniz.

ViOP Döviz Sözleşmelerinin Teminatlandırma Yöntemi

Döviz vadeli işlem sözleşmelerinde ve döviz opsiyon sözleşmelerinde pozisyon alabilmeniz için gerekli teminatı yatırmanız gereklidir. Teminatınızın başlangıç seviyesinin altına düşmesi halinde teminat tamamlama çağrısına maruz kalırsınız ve teminatınızı başlangıç seviyesine tamamlamanız gerekir.

ViOP'ta gerçekleştirilen işlemler için portföy bazında teminatlandırma yöntemi uygulanır. Portföy bazında teminatlandırma işlemlerinde BISTECH Marjin algoritması kullanılır. Dolayısıyla döviz sözleşmelerinde alım/satım yaparken yatırmanız gereken teminat tutarı portföyünüzde yer alan diğer pozisyonlara da bağlı olacaktır.

Portföyünüzde başka pozisyonunuz yokken, **1 adet döviz vadeli işlem sözleşmesi pozisyonu** alabilmek için yatırmanız gereken teminat bellidir. Döviz vadeli işlem sözleşmeleri başlangıç teminatı tutarları ve kaldıraç oranları tabloda görülmektedir.

Sözleşme	Bulunması Gereken Teminat (TL)	Fiyat	Kaldıraç Oranı (1)
Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi	180	3,6064	20,04
Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi	200	4,2446	21,22
EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmesi	60\$	1,1774	16,82
Ruble/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi	500	0,05351	10,49
Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmesi	200	0,5379	19,92

Portföyünüzde başka pozisyonunuz yokken, **1 adet döviz opsiyon sözleşmesi kısa pozisyonu** alabilmek için yatırmanız gereken teminat işlem yapmak istediğiniz opsiyonun kullanım fiyatı, vadeye kalan gün sayısı ya da piyasa oynaklığı gibi parametrelere göre değişmektedir. **Uzun opsiyon pozisyonları için prim yatırılması gerekmektedir.**

(1) Kaldıraç oranları hesaplanırken 03.10.2017 tarihli kur ve fiyatlar esas alınmıştır.

ViOP Döviz Sözleşmeleri Riskli Enstrümanlar mıdır?

ViOP Döviz Sözleşmelerini kullanan yatırımcıların sahip oldukları sözleşmelerin getirdiği riskleri bilmeleri çok önemlidir. Bu sözleşmeler tek başlarına kullanılırsa sözleşmede alınan pozisyonun yönüne ve opsiyon sözleşmelerinde opsiyonun türüne göre riskli olabilir.

Unutmayın!

- Dayanak varlık fiyatı konusundaki beklentiniz yanlış çıkarsa döviz sözleşmelerinde para kazanmanız mümkün değildir.
- Bir opsiyon satarsanız, görece küçük ters bir piyasa hareketinde, opsiyon satmakla elde ettiğiniz prim ödemesini aşabilecek sınırsız kayıp riskini üstlenirsiniz. Opsiyon alıcısının alım/satım hakkını kullanmak istemesi halinde yükümlülüğünüzü yerine getirmeniz gerekir. Dolayısıyla, sadece yüksek sermayeye sahip deneyimli kişilerin opsiyon satımı yapması önerilmektedir.
- Makul kaldırıca sahip sözleşmeler tercih edilmelidir. Kaldıraç etkisinden, yüksek kazançlar sağlayabileceği gibi yüksek zararlara da yol açabilir.
- Bir sözleşmede aldığınız pozisyonun riskinden diğer sözleşmelerde aldığınız pozisyonlar ile korunabilirsiniz. Örneğin bir opsiyon pozisyonunuz varsa , opsiyonun deltası ile pozisyon sayınızın çarpımı kadar vadeli işlem sözleşmesi alır/satarsanız, spot fiyat değişimi kaynaklı riskleri önemli ölçüde azaltabilirsiniz.



ViOP Hızlı Kılavuz - Döviz Vadeli İşlem Sözleşmeleri

	Dolar/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Euro/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	EUR/USD Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Ruble/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri	Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmeleri
Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru	Euro/Türk Lirası kuru	Euro/ABD Doları çapraz kuru	Rus Rublesi/Türk Lirası kuru	Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları	1.000 Euro	1.000 Euro	100.000 Rus Rublesi	10.000 Offshore Çin Yuanı
İşlem Para Birimi	TL	TL	USD	TL	TL
Fiyat Kotasyonu	1 ABD Doları'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde verilir.	1 Euro'nun Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde verilir.	1 Euro'nun ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde verilir.	1 Rus Ruble'sinin Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra beş basamak halinde verilir.	1 Offshore Çin Yuanı'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde verilir.
Minimum Fiyat Adımı	0,0001	0,0001	0,0001	0,00001	0,0001
Uzlaşma Şekli	Nakdi Uzlaşma				
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, kartlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.				
Günlük Uzlaşma Fiyatı	İstisnai durumlar dışında günlük uzlaşma fiyatı olarak; a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.				
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.				
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü. Yurtiçi piyasalarda resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.				
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.				
İşlem Saatleri	İşlemler 09:30 - 18:15 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir (Öğle arası yoktur.).				
Takas Kurumu	İstanbul Takas ve Saklama Bankası (Takasbank)				
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.				

ViOP Hızlı Kılavuz - Döviz Opsiyon Sözleşmeleri

	Dolar/TL Opsiyon Sözleşmeleri			
Dayanak Varlık	ABD Doları/Türk Lirası kuru			
Sözleşme Tipi	Alım ve Satım Opsiyonları			
Opsiyon Tipi	Avrupa			
Sözleşme Büyüklüğü	1.000 ABD Doları			
İşlem Para Birimi	TL			
Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	Fiyat Kotasyonu 1.000 USD için Türk Lirası cinsinden opsiyon primi olarak girilir.			
Minimum Fiyat Adımı	0,1			
Uzlaşma Şekli	Nakdi Uzlaşma			
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Prim borçları hesaplardan T günü tahsil edilir, prim alacakları hesaplara T günü aktarılır.			
Günlük Uzlaşma Fiyatı	İstisnai durumlar dışında günlük uzlaşma fiyatı olarak; a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.			
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü			
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Baz Fiyat	Limit Tanımı	Limit Değeri	Limit Örneği
	0,1-49,9	Sabit	+50,00	Baz Fiyat: 5,00 Alt Limit: - Üst Limit: 55,00
	50,0-99,9	Yüzde (%)	+%400	Baz Fiyat: 70,00 Alt Limit: - Üst Limit: 350,00
	100,0 ve üstü	Sabit	+500,00	Baz Fiyat: 150,00 Alt Limit: - Üst Limit: 650,00
İşlem Saatleri	İşlemler 09:30 - 18:15 saatleri arasında kesintisiz tek bir seansta gerçekleştirilir (Öğle arası yoktur.).			
Takas Kurumu	İstanbul Takas ve Saklama Bankası (Takasbank)			
İşlem Teminatı	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.			

İletişim Bilgileri

Borsa İstanbul

İnternet:

<http://www.borsaistanbul.com/viop>

Tel: +90 212 298 24 27 -3

E-posta: viop@borsaistanbul.com

Takasbank

İnternet:

www.takasbank.com.tr

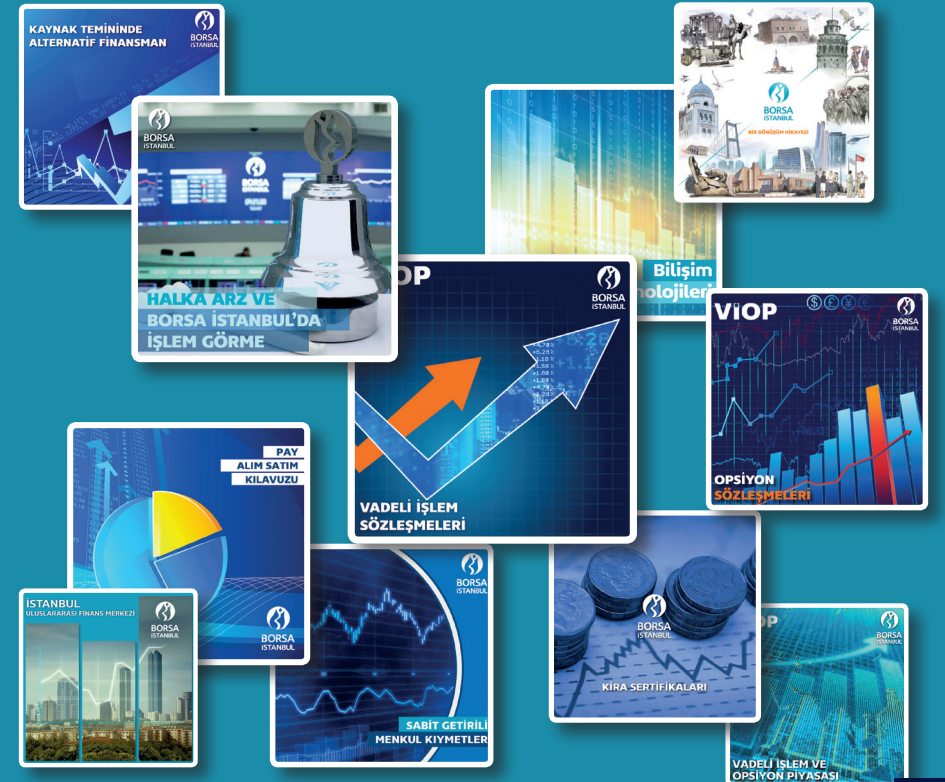
Tel: +90 212 315 25 25

E-posta: bilgi@takasbank.com.tr



Broşürlerimiz elinizin altında!

Tüm broşürlerimizin en güncel versiyonlarına QR kodu okutarak veya aşağıdaki linki kullanarak ulaşabilirsiniz.
<http://www.borsaistanbul.com/kurumsal/yayinlar/bilgilendirme-kitapciklari>





BORSA İSTANBUL

Yatırıma Değer!

Bu broşürü internet ortamında görüntülemek için



Reşitpaşa Mahallesi
Borsa İstanbul Caddesi No:4
Sarıyer 34467 İstanbul

T +90 212 298 21 00
F +90 212 298 25 00
www.borsaistanbul.com



/borsaistanbul



/borsaistanbul



/borsaistanbulEN